

ὅτι τὰ λεγόμενα ἐν τῷ ἔδαφίῳ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν νεκρὰν **θάρα**, ἣτις θάπτεται εἰς τὸ **κεμπέθ** (τάφον), ἀλλ' εἰς τὴν ψυχὴν, ἣτις μεταβαίνει εἰς **σιεὸλ**, εἰς τὴν ἀφάνειαν.

«Οἱ ἀσεβεῖς θέλουσιν ἐπιστραφῆ εἰς τὸν ἄδην [σιεὸλ], πάντα τὰ ἔθνη τὰ λησμονοῦντα τὸν Θεὸν». — Ψαλμ. θ'. 17.

Ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις **σιούμπ**, ἐν τῷ ἔδαφίῳ τούτῳ, ὀρθῶς μεταφράζεται «ἐπιστραφῆ». Αὕτη παρέχει ἡμῖν τὴν ἰδέαν περὶ μιᾶς ἐπανόδου ἐκ τοῦ **σιεὸλ**, τῆς ἀφανείας, καὶ ὅτι, τινὲς τῶν οὕτως ἐπαναχθέντων ἐκ τοῦ **σιεὸλ**, θέλουσιν ἐπιστραφῆ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀφάνειαν, τὴν ἐξόντως, συνεπεῖα τῆς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ διότι ἐλησμόνησαν τὸν Θεὸν. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει ἐκ τοῦ **σιεὸλ** θέλει γείνει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χιλιετοῦς αἰῶνος, ὡς ἀποτελέσμα τῆς ἀπολυτρωτικῆς τιμῆς τῆς πληρωθείσης ἐπὶ Γολγοθαῖ. Ἐν τούτοις, οἱ ἅπαξ ἐξεγεροθέντες ἐκ τοῦ θανάτου, καὶ ἀχθέντες εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ οἷνες θὰ ἐξακολουθήσωσι τότε ἐκουσίως καὶ πεισμόνως δυστροποῦντες καὶ μὴ συμμορφούμενοι, θέλουσιν ἐπιστραφῆ καὶ πάλιν ἐξ τὴν ἀνυπαρξίαν, τὸν «Δεύτερον Θάνατον», ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ὑπάρξη πλέον ἀπολύτρωσις καὶ ἀποκατάστασις. Ὅτι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο δὲν ἀφορᾷ τὰ πλήθη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους (τοὺς εἰδωλολάτραις) οἷνες οὐδέποτε ἐγνώρισαν τὸν Θεὸν, εἶναι λίαν καταφανές — ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ τρόπου τῆς διατυπώσεως εἶναι φανερόν ὅτι ἀναφέρεται εἰς ἐκείνους οἷνες **λησμονοῦσι τὸν Θεὸν**, ἀφοῦ πρότερον ἐγνώρισαν αὐτὸν σαφῶς, καὶ ἐγένοντο ἀναλόγως ὑπεύθυνοι συνεπεῖα τῆς γνώσεως ταύτης.

«Διότι δὲν θέλεις ἐγκαταλείψει τὴν ψυχὴν μου ἐν τῷ ἄδην [σιεὸλ], οὐδὲ θέλεις ἀφήσει τὸν. Ὅσιόν σου νὰ ἴδῃ διαφθοράν». — Ψαλμ. ισι'. 10.

Ὁ Απόστολος Πέτρος ὁμιλῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὑπὸ τὴν πλήρη ἐπίδρασιν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, ἐξηγεῖ ἡμῖν τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς τοιαύτης διαβεβαιώσεως, καταδεικνύων ὅτι αὕτη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαληθεύη διὰ τὸν ἴδιον Δαβίδ, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ Δαβίδ ἐγκα-

τελείφθη εἰς τὸν σιεόλ, καὶ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. Ἀποφαίνεται δὲ περὶ τοῦ Δαβίδ, λέγων: «Ὅτι ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Οὐ γὰρ Δαβίδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς». — Πράξ. β'. 27—34.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἀποστόλου εἰσι λίαν ἔντονοι καὶ ἐντελῶς πειστικοὶ ἐπὶ δύο τινῶν σημείων, (1) ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Δαβίδ κατήλθεν εἰς σιεόλ, τὴν ἀφάνειαν, τὴν λήθην, καὶ παρέμεινεν εἰσέτι ἐκεῖ καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Πέτρος ἀπήγγειλε ταῦτα δὲν εἶχεν ἀναβῆ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. (2) ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατήλθεν ἐπίσης εἰς σιεόλ, τὴν ἀφάνειαν, τὴν λήθην, ἀλλὰ δὲν ἐγκατελείφθη ἐκεῖ, διότι ἀνέστη ἐκεῖθεν τὴν τρίτην ἡμέραν, καὶ ἀνέβη ἀκολουθῶς εἰς οὐρανοὺς.

Αἰ σαφεῖς αὗται δηλώσεις, αἱ ἀπὸ θεοπνεύστου πηγῆς, δέον νὰ διαλευκάνωσι τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς πάντας τοὺς γνησίως ἐκζητοῦντας τὴν ἀλήθειαν. Αὗται ἐκθέτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν τὰ ἐπόμενα γεγονότα: (1) Ἡ ψυχὴ, ἡ ὑπαρξίς, ἡ ὄντιότης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, μετέβη εἰς ἀφάνειαν καὶ λήθην, εἰς σιεόλ κατὰ τὸν θάνατον. (2) Διετέλεσε νεκρὸς μέρος τῶν τριῶν ἡμερῶν. (3) Ἀνέστη; ἐζωοποιήθη, ἐξήχθη ἐκ τῆς ἀφανείας καὶ λήθης εἰς τὴν θείαν φύσιν, κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, καὶ «ἐγένετο ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Ἡ ὑπαρξίς, ἡ ὄντιότης, ἡ ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, διετέλει εἰς ἀνυπαρξίαν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θανάτου: Διότι, «ἔδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον: ἔδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας». Ἄλλ' ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐζωοποιήθη ἐν τῇ ἀναστάσει, χορηγηθέντος αὐτῇ νέου πνευματικοῦ σώματος. (*)

«Πόνοι [τὰ δεσμὰ μεταφρ. Lesser] τοῦ ἄδου [σιεόλ] μὲ περιεκύκλωσαν. παγίδες θανάτου μὴ ἔφθασαν». — Ψαλμ. ιη'. 5.

Μεταφορικὴ ἔκφρασις περὶ βαθείας ἀγωνίας καὶ φόβο-

(*) Ἴδε, Τόμον Β'. σελ. 123—4.

τοῦ θανάτου.

«Κύριε, ἀνεβίβάσας ἐξ ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης] τὴν ψυχὴν μου Μ' ἐφύλαξαστὴν ζωὴν». — Ψαλμ. λ'. 3.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἀποτελοῦσιν ἔκφρασιν εὐχαριστίας καὶ ἐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν δι' ἀνάρρωσιν ἐκ σφοδρᾶς ἀσθενείας, ἧτις μικροῦ δεῖν ἐπέφερεν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον.

«Ἄς καταισχυνθῶσιν οἱ ἀσεβεῖς, ἄς σιωπήσωσιν ἐν τῷ ἄδῃ [σιεόλ, ἀφανεία, λήθη] ἄλαλα ἄς γείνωσι τὰ χεῖλη τὰ δόλια». — Ψαλμ. λα'. 17, 18.

Ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ Ψαλμωδὸς ποθεῖ τὸν καθαρισμὸν τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ἀγαπώντων καὶ ἐργαζομένων τὴν ἀσέβειαν. Ὁ πόθος οὗτος ὁμῶς δὲν ἀναφέρεται ποσῶς εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, οὐδὲ ὑπονοεῖ ἐλπίδα ἀνασιτάσεως. Ὁπόταν ἡ βασιλεία γείνη Βασιλεία τοῦ Κυρίου καὶ αὐτὸς ἐγκρατασταθῇ ἄρχων καὶ κυβερνήτης μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, οἱ δὲ νόμοι τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας ἐγκαθιδρυθῶσι, καὶ ὁπόταν τὸ ἔλεος καὶ ἡ ἀγάπη θέλωσι παράσχει εἰς πᾶν πλάσμα πλήρη εὐκαιρίαν γνώσεως, θεραπείαν δὲ καὶ ἐπανόρθωσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, θὰ εἶναι δυνατὸν ὅπως, τινές, οἷτινες εἶναι ἤδη ἀσεβεῖς, ἐκζητήσωσι δικαιοσύνην καὶ κρυβῶσιν ὑπὸ τὸ ἔλεος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους θὰ κριθῶσιν ἄξιοι αἰωνίου ζωῆς δι' αὐτοῦ. Οὔτε ὁ προφήτης Δαβίδ, οὐδ' ἄλλος τις οἰοσδήποτε ἠδύνατο νὰ προβάλλῃ ἀντίρρησην κατὰ τῆς τοιαύτης ἀναμορφώσεως, οὐδὲ κατὰ τῆς παροχῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς τοὺς οὕτω τελείως ἀνακαινισθέντας καὶ ἐπανελθόντας εἰς πλήρη πρὸς τὸν Θεὸν ἀρμονίαν.

«Ὡς πρόβατα ἐβλήθησαν εἰς τὸν ἄδῃ [σιεόλ, ἀφανείαν, λήθην], θάνατος θέλει ποιμάνει αὐτοὺς, καὶ οἱ εὐθεῖς θέλουσι κατακυριεύσει αὐτοὺς τὸ πρωῖ, ἡ δὲ δύναμις αὐτῶν θέλει παλαιωθῇ ἐν τῷ ἄδῃ [σιεόλ, ἀφανεία] ὅστις θέλει εἰσθαι ἢ κατοικία ἐκάστου ἐξ αὐτῶν [προτιμωτέρα μεταφρασίς]. Ἄλλ' ὁ Θεὸς θέλει λυτρῶσει τὴν ψυχὴν μου ἐκ χειρὸς ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας.]» — Ψαλμ. μθ'. 14, 15.

Ὁτι σιεόλ δὲν σημαίνει ἀπλῶς τάφον, κατὰ τὴν συνηθῆ σημασίαν, ἀλλ' ὡς μεταφράζομεν τὴν λέξιν ἀφάνεια,

ἐξαφάνις, λήθη, καθίσταται πασιφανὲς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου διότι τὰ πρόβατα δὲν θάπτονται εἰς τάφους, καίτοι πάντα τὰ πρόβατα ἐξαφανίζονται, λησμονοῦνται, ἀποβαίνουσιν ὡς νὰ μὴ ἔχωσιν ὑπάρξει. Ὁ Προφήτης καταδεικνύει ἐνταῦθα τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν εἰς τὴν ἀνάστασιν, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει λυτρώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ **σχεόλ**, ἐκ τῆς λήθης, τῆς ἀφανείας τῆς ἐξαφανίσεως. Τοῦτο δὲ συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν δήλωσιν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὅτι, «Ὁ Δαβὶδ οὐκ ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς». Ἡ ψυχὴ τοῦ Δαβὶδ μετέβη εἰς **σχεόλ**, εἰς τὴν λήθην καὶ ἀφάνειαν ἢ δὲ μόνη ἐλπίς τοῦ Δαβὶδ ἔγκειται εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκ **σχεόλ** ἐκ τῆς λήθης καὶ ἀφανείας καὶ ἐπανόδου αὐτῆς εἰς ζωὴν, διὰ τοῦ Λυτρωτοῦ, ἐν τῇ ἀναστάσει. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον, καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι μεταβαίνουσιν εἰς τὴν λήθην καὶ τὴν ἀφάνειαν ὡς τὰ πρόβατα, μέλλουσι νὰ ἐξέλθωσιν ἐκεῖθεν καὶ πάλιν, διότι τὸ ἐν λόγῳ χωρίον εὐκρινῶς διακηρύττει ὅτι «**τὴν πρωΐαν**» τῆς ἀναστάσεως, τὴν πρωΐαν τῆς Χιλιετοῦς ἡμέρας, οἱ δίκαιοι «θέλουσι κατακυριεύσει αὐτοὺς», θὰ ἄρξωσιν ἐπ' αὐτῶν καὶ κυβερνήσωσιν αὐτοὺς, καὶ θὰ κρίνωσιν αὐτοὺς ἐν δικαιοσύνῃ. Τὸ αὐτὸ ἐπίσης μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἀπόστολος, λέγων, ὅτι «οἱ ἅγιοι κρινοῦσι τὸν κόσμον». — Α. Κορθ. σί'. 2.

«Ἄς ἔλθῃ θάνατος ἐπ' αὐτοὺς ἅς καταβῶσι ζῶντες εἰς τὸν ἄδην [**σχεόλ, ἀφάνειαν λήθην**]: Διότι μεταξὺ αὐτῶν ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν εἶναι κακίαι». — Ψαλμ. νε'. 15.

Τὸ Γραφικὸν αὐτὸ χωρίον, ὡς συνήθως παρανοεῖται, ἀπέβη μέγας λίθος προσκόμματος εἰς πολλοὺς ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Πῶς εἶναι δυνατὸν, λεγουσιν, εὐσεβῆς ἄνθρωπος ὡς ὁ Δαβὶδ νὰ προσεύχηται διὰ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν ἄδην, εἰς αἰωνίους βασάνους. Οἰοσδήποτε εὐσεβῆς ἄνθρωπος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσευχηθῇ οὕτως, οὐδ' ἦτο τοιοῦτον τὸ νόημα τῆς προσευχῆς τοῦ Δαβίδ. Ὡς ἔχομεν ἴδει, καὶ βλέπομεν ὁλονέν, ἡ λέξις **σχεόλ** οὐδεμίαν παρομοίαν ἔννοιαν ἐγκλείει περὶ πυρὸς ἢ φλογῶν ἢ βασάνων, ἢ παρομοίου πράγματος, ἀλλ' ἀπλῶς σημαίνει λήθην, ἀφάνειαν, ἐξαφάνισιν, τὴν ἀπόσβεσιν τῆς ζωῆς. Ἐπειτα, λοιπόν,

διὲς ἡ προσευχὴ ἢ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Δαβίδ διὰ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, τοὺς ἐναντιομένους εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἦν κατὰ πάντα ὀρθὴ ἐπιθυμία, καὶ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τοὺς νόμους τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων λαῶν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τοῦ μεγίστου φωτισμοῦ. Σήμερον οἱ νόμοι τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἀποφαίνονται διὲς πάντες οἱ φονεῖς δέον νὰ θανατῶνται, καὶ ἐν γένει ὀρίζουσι τὰς πλέον εὐκόλους καὶ ἀνωδύ-
 νους ὑποτιθεμένας μεθόδους πρὸς θανατικὴν ἐκτέλεσιν. Ὁ νόμος ὅθεν λέγει, ὡς ὁ Δαβίδ, Ἐὰν ὑπάγωσιν οἱ ἐγκλημα-
 τῖαι οὗτοι εἰς **σχεδῶλ**, εἰς τὴν λήθην, τὴν ἐξαφάνισιν, ἄς ἀποθάνωσιν. Οὐχ' ἦτιον ὁμοῦς, ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ, ἀπελύτρωσε, διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν πλέον βδελυρώτερον τῶν ἁμαρτωλῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν ὀλιγώτερον τοιοῦτον, διότι, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἐγεύθη θάνατον ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου». «Ἐδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτυριον ἐν ὀρισμένοις καιροῖς. Ἐὰν τινα τῶν ὁμοίων ἡμῖν πλασμάτων εἶναι μᾶλλον ἡμῶν αὐτῶν διεστραμμένα, τοῦτο ἀποδοτέον, καθ' ὅσον γνωρίζομεν περὶ τοῦ ἐναντίου, εἰς τὰς εἰδικῶς ἀποτυφλωτικὰς ἐπιρροὰς τοῦ ἐχθροῦ ἐπ' αὐτῶν (B. Κορθ. δ'. 4) ἢ εἰς τὸ γεγυῶς τῆς παρ' αὐτῶν κληρονομήσεως ἐκ τῶν γεννητόρων των μᾶλλον φανλοτέρας φύσεως ἢ ἄλλοι. Ἐν πάσῃ ὁμοῦς περιπτώσει, ἡ προμήθεια τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ πάντων εἶναι ὅπως ἕκαστον ἄτομον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους λάβῃ πλήρη, τελείαν καὶ ἀμερόληπτον εὐκαιρίαν, ὅπως κάμῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐκλογὴν εἴτε ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ζωῆς, εἴτε ὑπὲρ τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ Δευτέρου θανάτου, — ὅπως ἐπιστραφῶσι πάλιν εἰς **σχεδῶλ**. Ὅλον δὲ τοῦτο εἶναι τελείως ἡγγυημένον εἰς ἡμᾶς εἰς τὴν νέαν διαθήκην, τὴν ἀσφαλισθεῖσαν καὶ σφραγισθεῖσαν ὑπὲρ ἡμῶν διὰ τῆς ἀξίας τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

«Διότι μέγα ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἠλευθέρωσας τὴν ψυχὴν μου ἐξ ἄδου [σχεδῶλ] κατωτάτου». — Ψαλμ. ποι 13.

Οἱ λόγοι «ἐξ ἄδου κατωτάτου» δύνανται νὰ ἐννοηθῶσιν ὡς σημαίνοντες ἐνταῦθα, ἐκ τοῦ βάθους τῆς λήθης. Δὲν λανθάνομεν δὲ ἐννοοῦντες διὲς ὁ Προφήτης ἐνταῦθα ἐκπρο

σωπεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, ὡς πράττει καὶ εἰς τόσους ἄλλους ἐκ τῶν Ψαλμῶν αὐτοῦ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ φράσις «ἐξ ἄδου κατωτάτου» ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ ἐφαρμογήν. Εἰ; τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ θάνατος δὲν εἶναι εἰμὴ ὕπνος, καὶ ἡ λήθη ἢ ἑξαφάνισις αὐτοῦ πρόσκαιρος καὶ μόνον τοιαύτη, διότι ἐκ ταύτης θέλει λάβει χώραν ἐξέγερσις ἐν τῇ ἀναστάσει, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἄλλ' ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ τὸ τοιοῦτον διέφερε μεγάλως: διότι, καθ' ὅσον ὁ Κύριος ἡμῶν ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ (τοῦ Ἀδάμ), ὁ θάνατος δι' αὐτὸν ἀνάγκη νὰ ἐπεῖχε σημασίαν ἄκρας ποινῆς τῆς ἁμαρτίας, δηλ. αἰωνίαν λήθην, ἑξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον, διὰ τῆς χάριτος καὶ δυνάμεως τοῦ Πατρὸς, ἤθελεν ἀναστηθῆ ἔκ νεκρῶν, καὶ γείνει ὁ Ἐλευθερωτὴς ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἀπελύτρωσε.

«Διότι ἐνεπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἡ ζωὴ μου πλησιάζει εἰς τὸν ἄδην [σχεῶλ ἀφάνειαν, λήθην]».

— Ψαλμ. πη. 3.

Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἡ μέχρι θανάτου λύπη καὶ θλίψις περιγράφεται βραχέως καὶ ποιητικῶς.

«Τίς ἄνθρωπος θέλει ζῆσει, καὶ δὲν θέλει ἰδεῖ θάνατον; Τίς θέλει λυτρώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς [τῆς ἐξουσίας] τοῦ ἄδου [σχεῶλ, λήθης, ἀφανείας]».

— Ψαλμ. πθ. 48.

Πόσον συνεπὴς εἶναι ἡ ἐρώτησις αὕτη καὶ ἡ εἰς ταύτην ὑπονοουμένη ἀπάντησις, μεθ' ὧν τῶν γεγονότων τῆς ὑποθέσεως, ὡς εἶδομεν αὐτὰ μέχρι τοῦδε, καὶ πόσον ἀσύμφωνοι εἶναι οἱ ἀνωτέρω λόγοι πρὸς τὴν κοινὴν ἐπὶ τοῦ συζητουμένου ζητήματος δοξασίαν! Ἡ κοινὴ αὕτη δοξασία εἶναι ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος, οὐδεμία ψυχὴ ἀποθνήσκει, ὅτι ἡ στιγμή τοῦ θανάτου εἶναι ἡ στιγμή τῆς ἀνέξσεως τῆς ζωῆς, καὶ συνεπῶς ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ὑπερέτερα τῶν δυνάμεων τοῦ σχεῶλ, τῆς λήθης, τῆς ἀφανείας—ὅτι ἡ ψυχὴ οὐδέποτε θνήσκει: μακρὰν τοῦ νὰ τίθεται ζήτημα κἂν ἔαν αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ ἐλευθερώσῃ ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σχεῶλ, τὸ ζήτημα παρέρχεται ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ σχεῶλ οὐδέμίαν ἀπολύτως κέκτηται δύναμιν νὰ θίξῃ κἂν τὴν ψυχὴν

Πόσον συνεπείς εἰσιν αἱ Γραφαὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν! Πόσον δὲ ἀσυνεπῆς ἢ κοινῶς ἀσπαστὴ Πλατωνικὴ φιλοσοφία!

«Πόνοι θανάτου μὲ περιεκύκλωσαν καὶ στενοχωρία τοῦ ἄδου [σχεὸλ, ἀφανείας, λήθης] μὲ εὗρηκαν θλίψιν καὶ πόνον ἀπήντησα». — Ψαλμ. ριστ'. 3.

Καὶ ἐν τῷ ἑδαφίῳ τούτῳ ἐπίσης ὁ φόβος τοῦ θανάτου εἰκονίζεται γραφικῶς.

«Ποῦ νὰ ὑπάγω ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου; [τῆς δυνάμεώς σου — ποῦ νὰ διαφύγω ἢ κρυβῶ ἀπὸ τῆς θείας δυνάμεως], καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ νὰ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, εἶσαι ἐκεῖ ἐὰν πλαγιάσω εἰς τὸν ἄδην [σχεὸλ, λήθην, ἀφάνειαν], ἰδοὺ σύ». — Ψαλμ. ρλθ'. 7, 8.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν δοξασίαν, ἡ ἔννοια τοῦ ἑδαφίου τουτου ἠθέλην εἶσθαι ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μόνιμος καὶ διαρκῆς κάτοικος τοῦ φρικώδους ἐκείνου θαλάμου τῶν βασανιστηρίων, ὁποῖος παρίσταται ὅτι εἶναι ὁ σχεὸλ. Ἀπεναντίας, ὁ Προφήτης ἀποσκοπεῖ ἀπὸ εὐρείας ἀπόψεως τὴν θείαν δύναμιν, καὶ ἐκθῆτει ἡμῖν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῷ σύμπαντι τόπος ἀπρόσιτος εἰς τὴν θείαν δύναμιν. Ἀκόμη καὶ ἡ λήθη, καὶ ἀφάνεια τοῦ θανάτου, ὑπόκειται εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, ὅστις διακηρύττει, «Ἐγὼ ἔχω τὰς κλεῖδας τοῦ θανάτου καὶ ἄδου [α ἴδω, ἀφανείας, λήθης]». Εἶναι δὲ ἡ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ ἐμπιστοσύνη ἡμῶν τὸ ὅ, τι ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.

«Τὰ ὀσιᾶ ἡμῶν διασκορπίζονται ἐν τῷ σιόματι τοῦ τάφου [σιεὸλ] ὡς [διαν] τις κόπτη καὶ σχίξη ἐπὶ τὴν γῆν». — Ψαλμ. ρμα . 7.

Ἡ σημασία τοῦ ἑδαφίου τούτου εἶναι λίαν σκοτεινὴ ἐν πάσῃ περιστάσει ὅμως οὐδὲν ἐνέχει τὸ εὐνοοῦν τὴν κοινὴν ἰδέαν περὶ ἄδου καὶ βασάνων. Ἡ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Young μετάφρασις τοῦ χωρίου ἔχει ὡς ἐξῆς. — «Ὡς διαν τις ἀροτρια καὶ σχίξη τὴν γῆν, διεσκορπίσθησαν τὰ ὀσιᾶ ἡμῶν ἐπὶ τῇ διαταγῇ τοῦ Σαούλ».

«Ἄς καταπίωμεν αὐτοὺς ζῶντας, ὡς ὁ ἄδης [σχεὸλ,] ἢ ἀφάνεια, ἢ λήθη». — Παροιμ. α'. 12.

Τοιαύτη ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν φονέων, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὸ θῦμα αὐτῶν ταχέως, καὶ ἀπολέσωσιν αὐτὸ ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ μνήμης — εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην.

«Οἱ πόδες αὐτῆς καταβαίνουν εἰς θάνατον, τὰ βήματα αὐτῆς καταντῶσιν εἰς τὸν ἄδην (σιεόλ, ἀφάνειαν, λήθην)». — Παροιμ. ε'. 5.

Ἐνταῦθα ἐκίθνεται ποιητικῶς οἱ πειρασμοὶ τῆς φάουλῃς γυναικὸς καὶ τὰ ἀλέθρια αὐτῶν ἀποτελέσματα: αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ἄγουσιν εἰς τὸν ὄλεθρον, εἰς τὸν θάνατον, τὴν λήθην τὴν ἐξαφάνισιν.

«Ὅδοι ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης] εἶναι ὁ οἶκος αὐτῆς, καταβαίνουν εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ θανάτου». — Παροιμ. ζ'. 27.

Ἐκφρασις ὁμοία πρὸς τὴν προηγουμένην, ἀλλὰ μαρτυροῦσα ἐπίσης ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενος ἄδης δὲν εἶναι τόπος φλογῶν, οὐδὲ βασάνων, ἀλλὰ τὰ σκοτεινὰ ταμεῖα τοῦ θανάτου, τῆς ἐκμηδενίσεως, τῆς λήθης καὶ ἐξαφανίσεως.

«Εἰς τὰ βάθη τοῦ ἄδου [σιεόλ, λήθης] εἶναι οἱ κλεισμένοι αὐτῆς». — Παροιμ. θ'. 18.

Εἰς τὸ ἐδάφιον τοῦτο, ἐν ὑπερβολικῇ γλώσσει, οἱ κεκλεισμένοι τῆς πόρνης παρίστανται ὡς νεκροί, ἀπολέσαντες πάντα αὐτοσεβασμὸν καὶ πᾶσαν ἀνθρώπινην ἀξιοπρέπειαν — καὶ διατελοῦντες ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ θανάτου, διότι οἱ ὁδοὶ τῆς ἀκολασίας ἐπιταχύνουσι τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον. Οὗτοι λοιπὸν εὐρίσκονται ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐξαφανίσεως καὶ λήθης, οὐχὶ μόνον ὑπὸ φυσικὴν σημασίαν, ἀλλ' ἐπίσης ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπωλείας, τῆς ὑπολήψεως καὶ ἐπιρροῆς αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

«Ὁ ἄδης [σιεόλ, ἀφάνεια, λήθη] καὶ ἡ ἀπώλεια εἶναι ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου πόσω μᾶλλον αἱ καρδίαι τῶν νιῶν τῶν ἀνθρώπων». — Παροιμ. ιε'. 11.

Καὶ ἐνταῦθα πάλεν σημειωτέον ὅτι οὐδεμία νύξις ὑπάρχει περὶ βασάνων, ἀλλ' ἀκριβῶς ὅλως τὸναντίον, ὁ σιεόλ, ἡ λήθη, ἡ ἀφάνεια, συσχείζεται πρὸς τὴν ἀπώλειαν, τὸν ὄλεθρον.

«Ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς εἰς τὸν συνετὸν εἶναι πρὸς τὰ ἄνω, διὰ νὰ ἐκκλίνη ἀπὸ τοῦ ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης] κάτω». — Παροιμ. ιε'. 24.

Ἡ ὁρῶν ἔννοια τοῦ παρόντος χωρίου δύναται νὰ διατυπωθῆ ὡς ἐξῆς: — Ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς διὰ τοὺς συνετοὺς φέρει πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν δικαιοσύνην, ἵνα σωθῶσι διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀνασιάσεως ἀπὸ τῆς ἀφανείας καὶ λήθης.

«Σὺ κτυπῶν αὐτὸ [τὸ παιδίον] διὰ τῆς ράβδου, θέλεις ἐλευθερώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης]». — Παροιμ. κγ'. 14.

Εἶναι ἀνάγκη ἴσως νὰ ἐξηγηθῆ διὸ τὸ παρὸν χωρίον δὲν διδάσκει διὸ μετὰ τὸν θάνατον τὸ πεῶμα δέον νὰ κτυπηθῆ, ὅπως ἡ ψυχὴ ἐλευθερωθῆ ἐκ τοῦ ἄδου ἢ τῶν βασάνων. Ἡ ἔννοια τοῦ ρητοῦ ἐξάγεται σαφῶς ἐξ ὅλης τῆς συνεχείας τοῦ λόγου. Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ δὲ παρεχομένη ἐντολὴ εἶναι ὅπως μὴ φεισθῆ τις τοῦ παιδίου του ὅπως παιδεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς ράβδου, ἐὰν παρίσταται τοιαύτη ἀνάγκη, διότι, πράττων τοῦτο, χρήσιμα εἶη δυνατόν νὰ προσιεθῶσιν οὕτως εἰς τὴν ζωὴν του — ἡ ψυχὴ (ὑπαρξίς) αὐτοῦ θὰ διαφυλαχθῆ ἀπὸ προώρου ἐξαφανίσεως, καὶ μάλιστα δυνατόν νὰ σωθῆ ἀπὸ τοῦ Δευτέρου θανάτου — ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιστραφῆ δηλ. εἰς τὴν λήθην καὶ ἀφάνειαν.

«Ὁ ἄδης [σιεόλ, λήθη ἀφάνεια] καὶ ἡ ἀπώλεια δὲν χορταίνουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου δὲν χορταίνουσι». — Παροιμ. κζ'. 20.

Μακρὰν τοῦ νὰ ἐννοῆται ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ πύρινος ἄδης, τοιούτων χωρητικῶν διαστάσεων ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ πληρωθῆ ἢ χορτασθῆ, ὅ,τι ἀπλῶς ἐννοεῖται εἶναι διὸ δὲν ὑπάρχει ὄριον εἰς τὴν χωρητικότητα τοῦ θανάτου — διὸ ἡ ἐξαφάνις καὶ ὁ ὄλεθρος δὲν δύναται νὰ ὑπερπληρωθῶσι διὰ συνωστικοῦ ἀνθρώπων.

«Τὰ τρία ταῦτα δὲν χορταίνουσι ποτε, μάλιστα τέσσαρα δὲν λέγουσί ποτε, ἀρκ 7. Ὁ ἄδης [σιεόλ] καὶ ἡ στείρα μήτρα ἢ γῆ ἥτις δὲν χορταίνει ἀπὸ ὕδατος, καὶ τὸ πῦρ, τὸ ὅποῖον δὲν λέγει ἀρκεῖ». — Παροιμ. λ'. 15, 16.

Ἐν τῷ ἐδαφίῳ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ αὐτοῦ,

ὁ θάνατος, ἡ λήθη καὶ ἡ ἐξαφάνισις, λέγονται ὅτι δὲν ἔχουσι τέλος ὡς πρὸς τὴν χωρητικότητα, καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ὑπερπληρωθῶσι.

« Πάντα ὅσα εὖρη ἡ χεὶρ σου νὰ κάμη κάμε κατὰ τὴν δύναμιν σου διότι δὲν εἶναι πρᾶξις, οὔτε λογισμός, οὔτε γνώσις, οὔτε σοφία, ἐν τῷ **ἄδν** [**σιεόλ**, λήθη, ἀφανεία] ὅπου ὑπάγεις ». — Ἐκκλ. θ'. 10.

Ἐν τῷ ἐδάφει τούτῳ ἔχομεν θεικωτάτην τινὰ διαβεβαίωσιν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν **ἄδν**, **σιεόλ**, ἢ λήθη. Τὰ λεγόμενα τοῦ χωρίου ἀφορῶσιν οὐχὶ ἀπλῶς τοὺς ἀσεβεῖς καὶ μόνον, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τοὺς δικαίους — πάντας ἐν γένει τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὸν θάνατον. Ἐν **σιεόλ**, ἐν τῇ λήθῃ καὶ ἀφανείᾳ τοῦ θανάτου, λέγει τὸ ἐδάφειον, δὲν ὑπάρχει οὔτε καλὴ οὔτε κακὴ πρᾶξις, οὔτε ὕμνοῦσι καὶ δοξάζουσιν, οὔτε καταρῶνται ἐκεῖ τὸν Θεόν, οὔτε καλοὶ οὔτε κακοὶ διαλογισμοὶ ὑπάρχουσιν ἐκεῖ, οὔτε ἱερὰ οὔτε ἀνίερος γνώσις εὐρίσκειται ἐκεῖ, οὔτε οὐρανία οὔτε καὶ ἄλλου εἶδους σοφία ἐπίσης. Πῶς ἄλλως, μᾶλλον σαφῶς καὶ μᾶλλον ἐντόνως, ἡδύνατο νὰ ἐκτεθῇ τὸ ζήτημα τούτο;

« Ἡ ζηλοτυπία εἶναι σκληρὰ ὡς ὁ **ἄδνς**, [**σιεόλ**, ἀφάνεια, λήθη] ». — Ἄσμα Ἄσμ. η'. 6.

Ἐνταῦθα ἡ κατάστασις τοῦ θανάτου, ἡ ἀφάνεια καὶ λήθη, παρίσταται ὡς αὐτὴ ἡ προσωποποίησις τῆς ἀδυσωπησίας καὶ ἀπηνείας. Καταβροχθίζει ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν, μηδεμίαν ποιούμενος ἐξαίρεσιν, εἴτε χαρακτῆρος εἴτε καταστάσεως.

« Διὰ ταῦτα ἐπλάτυνεν ὁ **ἄδνς** [**σιεόλ**, ἀφάνεια, **λήθη**] ἑαυτὸν, καὶ διήνοιξεν ὑπέρμετρα τὸ στόμα αὐτοῦ ». — Ἦσα. ε'. 14.

Ὁ Προφήτης μεταχειρίζεται ἐνταῦθα τὴν λέξιν **σιεόλ**, λήθη, ὅπως περιγράψῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ γοήτρου τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὸ εἰς αὐτοὺς ἐπικείμενον ὄνειδος καὶ ἀτιμίαν. Οὗτοι εἶχον καταντήσει ὡς νὰ ἦσαν νεκροὶ εἶχον περιέλθει εἰς λήθη καὶ ἀφάνειαν σωρηδόν. Τὸ χωρίον οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τάφον κατὰ γράμμα, οὐδὲ πρὸς λίμνην πυρός.

« Ὁ **ἄδνς** [**σιεόλ**, ἀφάνεια, **λήθη**] κάτωθεν ἐκινήθη

διὰ σέ, διὰ τὴν ὑπαντήσῃ τὴν ἔλευσίν σου». — Ἡσα. ιδ'. 9.

Αὕτη εἶναι ἐξόχως συμβολικὴ γλῶσσα: ἀφορᾷ δὲ τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς τοιαύτης προφητείας πιστεύομεν ὅτι εἶναι εἰσέτι μέλλουσα, καὶ ὅτι ἤδη εἶναι ἐγγύς. Ἡ μεγάλη Βαβυλῶν μέλλει νὰ καταποθῆ νὰ ἀφανισθῆ ὡς λίθος ριπτόμενος εἰς τὴν θάλασσαν, θέλει τελείως ἐξαφανισθῆ καὶ λησμονηθῆ — θέλει μεταβῆ εἰς **σχεόλ**, τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην (Ἀποκλ. ιη'. 21). Τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων ἐδαφίων, τὰ ὁποῖα λέγουσι. «Πῶς ἐπαύθη ὁ καταδυναστεύτης! πῶς ἐπαύθη ὁ φορολόγος τοῦ χρυσοῦ!» — Ἰδε ἐδάφ. 4 — 8.

«Ἡ μεγαλαυχία σου κατηνέχθη εἰς τὸν τάφον [**σχεόλ**, **λήθη**, **ἀφάνεια**]». — Ἡσα. ιδ'. 11.

Καὶ τὸ ἐδάφιον τοῦτο εἶναι συνέχεια τῆς συμβολικῆς εἰκόνας τοῦ **ὀλέθρου** τῆς μυστικῆς Βαβυλῶνος, τὸ μεγαλεῖον τῆς ὁποίας θέλει γείνει ταχέως ἀντικείμενον τοῦ παρελθόντος — ἐνταφιαζομένης ταύτης εἰς τὴν λήθην καὶ τὴν ἀφάνειαν, καὶ οὐχὶ εἰς φλογερὸν ἄδην.

«Ἐπειδὴ εἶπετε, ἐκάμομεν συνθήκην μετὰ τοῦ θανάτου, καὶ συνεφωνήσαμεν μετὰ τοῦ **ἄδου** [**σχεόλ**, **ἀφανείας**, **λήθης**]». — Ἡσα. κη'. 15.

Ὁ Κύριος ἐνταῦθα προλέγει φρικώδεις θλίψεις, προσκόμματα καὶ πτώσιν δι' ἐκείνους οἵτινες, συνεπέα ψευδοδιδασκαλιῶν, κατέληξαν νὰ παρορῶσι τὴν Γραφικὴν διδασκαλίαν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας. Ὁ καιρὸς οὗτος τῆς ἀνταποδόσεως ἐπὶ τῶν δολιευθεντων τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ὁποῖοι ἀντὶ νὰ ἁγιασθῶσι διὰ τῆς ἀληθείας προτιμῶσι τὴν πλάνην, εἶναι πλησίον. Ὁ μέγας ἡμῶν ἐχθρὸς, ὁ Σατανᾶς, ἐπωφελεῖται τῆς ἐπικρατοῦσης πεπλανημένης δοξασίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅπως παγιδεύσῃ τὸν κόσμον διὰ ποικίλων ψευδοδιδασκαλιῶν ἐπὶ τῆς ψευδοῦς αὐτῆς δοξασίας. Ἐχει παραπλανήσῃ ἤδη τοὺς Παπιστὰς καὶ ὀλόκληρον τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς νὰ προσεύχωνται καὶ τελῶσι λειτουργίας ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, περὶ ὧν πιστεύουσιν ὅτι δὲν εἶναι ὄντως νεκροί, ἀλλὰ πολὺ μάλιστα ζῶντες εἰς τὰς βασάνους τοῦ καθαρτηρίου πυρός. Καὶ ἤδη,

μέσω τοῦ Πνευματισμοῦ, τῆς Θεοσοφίας καὶ τῆς αἰρέσεως τῆς οὕτω καλουμένης Χριστιανικῆς ἐπιστήμης, ὁ αὐτὸς ἐχθρὸς ἐπιχειρεῖ εἰδικὰς ἐφόδους ἐπὶ τῶν Διαμαρτυρομένων, οἵτινες, συνεπεία τῆς ὁποίας τρέφουσι δοξασίας, δι' οἱ νεκροὶ δὲν εἶναι πράγματι νεκροί, εἶναι λίαν ἐπιδεκτικοὶ ὅπως πέσωσι θύματα εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτὰς τῆς πλάνης.

Οἱ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων Χριστιανοὶ «ἐκαμον συνθήκην μετὰ τοῦ θανάτου», καὶ διακηρύττουσιν δι' ὁ θάνατος εἶναι φίλος, ἐνῶ αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσιν δι' οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ τάφου ἐπίσης οἱ κατ' ὄνομα Χριστιανοὶ διατελοῦσιν ἐν συμφωνίᾳ τοῦτον θεωροῦσιν οὗτοι δι' εἶναι οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ ἀποθήκη διὰ τὸ γήινον αὐτῶν σῶμα, τοῦ ὁποίου ἐπιθυμοῦσι ν' ἀπαλλαγῶσι. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ἐννοήσωσιν δι' ὁ θάνατος, (ἡλήθη, ἡ ἀφάνεια), εἶναι ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας, εἰσὶν ἔτοιμοι ν' ἀρνηθῶσιν δι' ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἦν τὸ φάρμακον, τὸ ἀντίτιμον, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοιοῦτοιτρόπως πάντες οἱ ἔξοχοι καὶ φιλόφρονες χαρακτηῖρες τοῦ θείου σχεδίου περὶ ἀπολυτρώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως καθίστανται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σκοτεινοὶ εἰς τὴν ἀντίληψίν των, καὶ συνεπῶς δυσνόητοι καὶ δυσκατάληπτοι.

«Ἡ μετὰ τοῦ θανάτου συνθήκη σας θέλει ἀκυρωθῆ καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἄδου [σιεὸλ] συμφωνία σας δὲν θέλει σταθῆ». — Ἡσα. κη'. 18.

Τοιοῦτοιτρόπως ὁ Κύριος δηλοῖ δι' θέλει πείσει τέλος τὸν κόσμον περὶ τῆς ἀληθείας τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν θάνατον καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἀφανείας καὶ λήθης. Τοῦτο ὁμῶς θέλει γείνει διὰ περιόδου μεγάλης θλίψεως καὶ συγχύσεως τῶν ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἀπάτην διατελοῦντων, καὶ ἀρνούμενων ν' ἀκούσωσι τὴν φωνὴν τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ ζήηματος τούτου.

«Ἐγὼ εἶπον ἐν τῇ μεσημβρία τῶν ἡμερῶν μου, θέλω ὑπάγει εἰς τὰς πύλας τοῦ τάφου [σιεὸλ, ἀφανείας, λήθης], ἐστερήθην τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἐπῶν μου». — Ἡσα. λη'. 10.

Οὗτοι εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Ἐζεκίου, τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως τοῦ Ἰούδα, χάριν τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη θάυμα, παραταθεισῶν τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ. Διὰ τῶν λόγων τούτων ἀφηγεῖται ὅποια ἦσαν αἱ σκέψεις αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀσθενείας του. Οὗτος δὲν ἠγνόει βεβαίως ὅτι ἐπίστευε καὶ ἀνέμενε ὅτι ἤθελε κατέλθῃ εἰς ἄδην αἰωνίων βασάνων, καὶ οἱ μεταφρασταὶ ἐδείχθησαν ἐν τούτῳ ἀρκούντως νοήμονες νὰ ἰδῶσιν ὅτι ἐὰν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ μετέφραζον τὴν λέξιν **σχεόλ** διὰ τῆς λέξεως **ἄδης** ἤθελον διεγείρει ἀμφισβητήσεις καὶ ἐρεῦνας ἐκ μέρους τῶν ἀναγνωστῶν, αἵτινες ἤθελον ἐφελκύσει τὴν γενικὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἐν λογῷ ζητήματος. Ὁ βασιλεὺς, ἐντουτοις, δηλοῖ ὅτι ἠσθάνθη ἑαυτὸν πλησίον τοῦ θανάτου, τῆς ἀφανείας καὶ λήθης, καὶ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ στερηθῇ τοῦ ἐπιλοίπου τῶν ἡμερῶν του, τὰς ὁποίας ἤλπιζεν ὅτι ἤθελε χαρῆ.

« Ὁ τάφος [**σχεόλ, λήθη, ἀφάνεια**] δὲν θέλει σὲ ὑμνήσει ὁ θάνατος δὲν θέλει σὲ δοξολογήσει». — Ἡσα. λη'. 18.

Καὶ οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ὡσαύτως τοῦ Ἐζεκίου, ἀποτελοῦντες μέρος τῆς ἰδίας περιγραφῆς τῆς ἀσθενείας του, τοῦ φόβου του ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει, τῆς παρ' αὐτοῦ ἀναγραφῆς τῆς ἀγαθότητος τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ ἐλέους αὐτοῦ, παρατείναντος τὴν ζωὴν του, καὶ τῆς πρὸς τὸν Κύριον ἐκφράσεως τῆς εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ. « Σὺ, » λέγει, « δι' ἀγάπην τῆς ψυχῆς (ὑπάρξεώς) μου, ἐλυτρώσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ λάκκου τῆς φθορᾶς ». Οἱ μεταφρασταὶ δὲν μετέφρασαν τὸ χωρίον « ὁ ἄδης δὲν θέλει σὲ ὑμνήσει », διότι ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει οἱ διερευνητικοῦ νοὸς ἀναγνώσται ἤθελον διερωτησῆαι περὶ ποίου εἶδους ἄδου γίνεται λόγος ἐνταῦθα. Ὁ Ἐζεκίας συνοχεῖ τὴν περὶ θανάτου ἰδέαν πρὸς τὴν λήθην, **σχεόλ**, καὶ μεταχειρίζεται ταύτας συνωνύμως ἀκολουθῶν δὲ λέγει, « Ὁ ζῶν, αὐτὸς θέλει σὲ ὑμνεῖ, καθὼς ἐγὼ ταύτην τὴν ἡμέραν ». Ἄλλαις λέξεσιν, ὁ ζῶν ἄνθρωπος δύναται νὰ ὑμνήσῃ τὸν Κύριον, ἀλλ' ἐὰν τις ἀποθάνῃ, ἐὰν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κατέλθῃ εἰς **σχεόλ**, εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην, οὗτος δὲν δύναται νὰ ὑμνήσῃ τὸν Κύριον, οὐδὲ νὰ ἀφηγηθῇ τὰ ἔλεῃ αὐτοῦ, μέχρις οὔ, κατὰ τὴν

πρωίαν τῆς ἀνασιτάσεως, ὡς ὁ Ἰὼβ διακηρύττει, ὁ Κύριος θέλει καλέσει, καὶ πάντες θέλουσιν ἀποκριθῆ εἰς Αὐτόν.

«Υπῆγες εἰς τὸν βασιλεα μὲ χρίσματα...., καὶ ἔταπεινωσας σεαυτὴν μέχρις ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης].— Ἦσα. νζ'. 9.

Ἡ φράσις εἶναι μεταφορικὴ. Δὲν ἀναφέρεται δὲ ποσῶς εἰς ἄδην βασάνων, οὐδὲ εἰς κατὰ γράμμα τάφον. Δι' αὐτῆς παρίσταται ὁ Ἰσραὴλ ὡς γυνή, παραμελοῦσα τὸν σύζυγον αὐτῆς, τὸν Κύριον, καὶ ἐπιζητοῦσα συμμαχίαν μετὰ τῶν βασιλέων τῆς γῆς, μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ καταστῆ μεταφορικῶς νεκρά, ἐπιλήσμων τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐκ πίστεως δικαιοσύνης.

«Καθ' ἣν ἡμέραν κατέβη εἰς τὸν ἄδην [σιεόλ, λήθην, ἀφάνειαν], ἔκαμον νὰ γείνη πένθος. Ἐκαμον τὰ ἔθνη νὰ σεισθῶσιν εἰς τὸν ἦχον τῆς πτώσεως αὐτοῦ, ὅτι κατεβίβασα αὐτὸν εἰς τὸν ἄδην [σιεόλ, λήθην, ἀφάνειαν.] Καὶ αὐτοὶ ἔτι κατέβησαν εἰς τὸν ἄδην μετ' αὐτοῦ, πρὸς τοὺς τεθανατωμένους ἐν μαχαίρα». — Ἰεζκλ. λά. 15—17.

Ὁ Κύριος, διὰ τοῦ Προφήτου, περιγράφει ἐνταῦθα ἐν μεταφορικῇ γλώσσει τὴν πτώσιν τῆς Βαβυλῶνος. Ὡς μέχρι τοῦδε εἶδομεν, ἡ πτώσις τῆς Βαβυλῶνος, καὶ αἱ ἀφορῶσαι ταύτην ὑπερβολικαὶ περιγραφαί, ἐφηροσόθησαν ἐν μέρει εἰς τὴν κατὰ γράμμα Βαβυλῶνα, κατὰ τὸ μέγιστον δὲ μέρος αὐτῶν μέλλουσι νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατὰ τὴν πλήρη πτώσιν καὶ κατάρρευσιν τῆς μυστικῆς Βαβυλῶνος. Τὸ ἀρχαῖον ἔθνος τῆς Βαβυλῶνος ἀνετράπη καὶ κατελύθη ὑπὸ τῶν Μήδων καὶ τῶν Περσῶν καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν ἀφάνειαν, τὴν ἐξαφάνισιν, καὶ λήθην εἰς κατάστασιν θανάτου, ὡς ἔθνος: ἡ νεωτέρα δ' ἐπίσης μυστικὴ Βαβυλὼν μέλλει νὰ πέσῃ ὁμοίως εἰς ἐξαφάνισιν καὶ λήθην ὅπως μηδέποτε πλέον ἐγερθῆ ἐξ αὐτῆς.

«Οἱ ἰσχυρότεροι μεταξὺ τῶν δυνατῶν θέλουσι λαλήσει πρὸς αὐτόν, ἐκ μέσου τοῦ ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης.] — Ἰεζκλ. λβ'. 21.

Ἐνταῦθα, ἡ πτώσις τοῦ ἔθνους τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν λήθην καὶ ἀφάνειαν, καὶ τὰ ἄλλα ἰσχυρὰ ἔθνη, τὰ ὅποια περι-

ἤλθον εἰς ἀφάνειαν καὶ λήθην πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Αἰγύπτου, παρίστανται ὡς λαλοῦντες πρὸς τὴν Αἴγυπτον περὶ τῆς πτώσεώς της. Οὕτω λέγομεν καὶ ἡμεῖς, ἡ ἱστορία λέγει ἡμῖν περὶ τινῶν πραγμάτων, διὸ ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνει τὰ μαθήμετά της.

« Πλὴν δὲν κοίτονται μετὰ τῶν πεσόντων ἰσχυρῶν ἐκ τῶν ἀπεριμητιῶν, οἵτινες κατέβησαν εἰς τὸν ἄδην [σιεόλ, ἀφάνειαν, λήθην] μετὰ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ὄπλων». — Ἰεζκλ. λβ'. 27.

Ὁ Προφήτης προλέγει διὰ τῶν ἀνωτέρω τὴν καταστροφήν τοῦ Μεσέχ καὶ Θουβάλ, τίνυτρόπῳ καὶ οὗτοι θὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην μετὰ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ὄπλων τὰ πολεμικὰ ὄπλα δύνανται νὰ κατέλθωσιν πράγματι εἰς τὴν λήθην καὶ ἀφάνειαν, καὶ εἰμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν Κύριον, διότι οὐδὲμίαν πρόνοιαν ἔθετο ἐν τῇ Βουλῇ αὐτοῦ περὶ ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὸ εἶναι, κατὰ τὸν μέλλοντα ἔνδοξον αἰῶνα, ὁπότεν ὁ Ἐμμανουήλ ἰδρῦση τὴν ἑαυτοῦ Βασιλείαν, διότι ἡ βεβαία αὐτοῦ ὑπόσχεσις εἶναι διὸ «θέλει καταπαύσει τοὺς πολέμους, ἕως τῶν περάτων τῆς γῆς». — Ψαλμ. μστ'. 9.

« Ἐκ χειρὸς ἄδου [σιεόλ, ἀφανείας, λήθης] θέλω ἐλευθερώσει αὐτοὺς, ἐκ θανάτου θέλω σώσει αὐτοὺς. Ποῦ εἶναι, θάνατε, ὁ θλεθρός σου; ποῦ, ἄδην, [σιεόλ, ἀφάνεια, λήθην] ἡ φθορά σου; Ἡ μεταμέλεια θέλει κρύπτεσθαι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου». — Ὡσηέ ιγ'. 14.

Ὅστις δὲν ἔχει εἰσέτι πεισθῆ διὸ σιεόλ δὲν σημαίνει τόπον βασάνων, δύναται τέλος νὰ παρηγορηθῆ διὰ τοῦ ἑδαφίου τούτου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Κύριος ἀπεριφράστως διακηρύττει διὸ ὁ σιεόλ θέλει ἔξοντωθῆ. Ἐὰν δὲ πάλιν ὑπάρχωσιν οἱ πιστεύοντες καὶ ἰσχυριζόμενοι διὸ εἶναι τόπος βασάνων, ἅς συνομολογήσωσι καὶ οὗτοι διὸ τοῦλάχιστον δὲν θὰ διαρκέση καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα, διότι ὁ Κύριος αὐτὸς ἐθέσπισε τὸν θλεθρόν του.

Πόσον ὁμως ἐξόχως σαφῆς καὶ ἐναρμόνιος εἶναι ὁλόκληρος ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς αὐτῆς ἀπόψεως θεωρουμένη! Ἡ ἀπολυτρωτικὴ τιμὴ ἐπληρώθη ἤδη ὑπὸ

τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Λυτρωτοῦ, τὸ δὲ ἔργον τῆς ἀπολευθερώσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἐκ **σχεδῶλ**, ἐκ τῆς ἀφανείας τοῦ θανάτου, ἀναβάλλεται ἀπλῶς καὶ ἀναμένει μέχρις οὗ ἡ Ἐκκλησία, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐκλέγῃ ἐκ μέσου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ συνδοξασθῇ μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ Κεφαλῆς αὐτῆς, τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἄμα ὡς ἡ ἀνάστασις τῆς Ἐκκλησίας συμπληρωθῇ (ἡ πρώτη ἀνάστασις), «τότε», λέγει ὁ Ἀπόστολος, «γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,» Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος: Ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος; ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον.

Ἡ κατάποις τοῦ θανάτου εἰς νίκην θέλει εἶσθαι ἔργον τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶσος, βαθμιαῖον τοιοῦτον, ὡς ἀκριβῶς ἡ κατάποις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὸ τοῦ θανάτου ὑπῆρξεν ἐπίσης βαθμιαῖον ἔργον. Ἐπὶ τέλος ἡ θανατικὴ καταδίκη, ἧς ἐπικάθηται ἤδη ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὁ **σχεδῶλ** ἡ ἐξαφάνισις καὶ λήθη, τὴν ὁποίαν αὕτη ἐπιβάλλει ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, θὰ ἐκλείψωι τέλος ἐντελῶς, διότι πάντες ἔχωσιν ἀπολυτρωθῆ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. Ὑπὸ τὰς νέας δὲ συνθήκας ἢ ὄρους, ὑπὸ τὴν νέαν διαθήκην ἢ συνθήκην, μετὰ τῶν ἀφθόνων αὐτῆς προμηθειῶν, οὐδεὶς πλέον θὰ εἰσέλθει εἰς θάνατον, (ἀφάνειαν καὶ λήθην) ἐκ νέου, ἐξαιρέσει καὶ μόνον ἐκείνων οἵτινες θὰ ἁμαρτιάνωσιν ἐκουσίως, ἐξ ἰδίας αὐτῶν ὑπαιτιότητος. Οὗτος θέλει εἶσθαι ὁ Δεύτερος Θάνατος, ἐκ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἐλπίς ἐλευθερώσεως καὶ ἐπιναόδου θέλει ὑπάρξει πλέον.

«Ἐὰν σκάψωσιν ἕως ἄδου[**σχεδῶλ, λήθης, ἀφανείας**] ἐκεῖθεν ἡ χεὶρ μου θέλει ἀνασπάσει αὐτοὺς». — Ἀμὼς θ'. 2.

Διὰ τῆς ἐντόνως μεταφορικῆς αὐτῆς γλώσσης ὁ Κύριος διακηρύττει τὴν πλήρη ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ δύναμιν, ἀναφέρων ἰδιαιτέρως μόνον τὸν Ἰσραὴλ. Οὗτοι, ὡς ἔθνος οὐχ' ἦτιον ἢ ὡς ἄτομα, ἦν ἀδύνατον νὰ ἐκφύγωσι τὰς θείας κρίσεις, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελον κατέλθει εἰς τὸν θάνατον, καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἔθνος, καὶ πάλιν αἱ ὑποσχέσεις, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ ἀπειλαὶ τοῦ Θεοῦ, θέλουσιν ἐκπληρωθῆ ἐπ' αὐτῶν. Οὐχ' ἦτιον ὁμως, μετὰ τὴν διακήρυξιν περὶ πλήρους καὶ τελείας αὐτῶν ἀνατροπῆς καὶ τοῦ διασκορ-

πισμοῦ αὐτῶν μεταξὺ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ὡς βλέπομεν ταῦτα σήμερον ἐκπεληρωμένα, ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Κυρίου (εἰς ἐδάφια 11—15) περὶ αὐτῶν εἶναι, « Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ [εἰς τὴν ἀνατολὴν τῆς Χιλιετοῦς ἡμέρας] θέλω ἀναστήσει τὴν σκηνὴν τοῦ Δαβὶδ τὴν πεπιτωκυῖαν... καὶ θέλω ἐπιστρέψει τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ.... καὶ δὲν θέλουσιν ἐκσπασθῆ πλεον ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν τὴν ὁποῖαν ἔδωκα εἰς αὐτοὺς, λέγει Κύριος ὁ Θεὸς σου». Οὐδεὶς ἤθελε σκεφθῆ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ πρὸς τινα τόπον αἰωνίων βασάνων ἀλλ' ὁ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνος παρεσκεύασε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἐξαφάνισιν καὶ λήθην. Ἐντούτοις ὁ Θεὸς θέλει προλάβει τὸ τοιοῦτον.

« Ἐκ κοιλίας ἄδου [σιεὸλ, ἀφανείας, λήθης] ἐβόησα καὶ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου». — Ἰωνᾶς β' . 2.

Ἡ κοιλία τοῦ ἄδου ἐν τῇ ὁποῖα ἦτο ὁ Ἰωνᾶς, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἐβόησε πρὸς τὸν Κύριον, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἠλευθερώθη, ἦτο ἡ κοιλία τοῦ μεγάλου κήτους, τὸ ὁποῖον κατέπιεν αὐτὸν. Ἦτο ἡ κοιλία τῆς ἀφανείας, τῆς λήθης, τοῦ ὀλέθρου καὶ θανάτου δι' αὐτὸν, ἐὰν μὴ ἠλευθεροῦτο ἐξ αὐτῆς.

« Καὶ μάλιστα εἶναι προπειτῆς ἐξ αἰτίας τοῦ οἴνου, ἀνῆρ ἀλαζῶν, οὐδὲ ἡσυχάζει. Ὅστις πλατύνει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὡς ἄδης [σιεὸλ] καὶ εἶναι ὡς ὁ θάνατος καὶ δὲν χορταίνει, ἀλλὰ συνάζει εἰς ἑαυτὸν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ συλλαμβάνει εἰς ἑαυτὸν πάντας τοὺς λαοὺς». — Ἀββακ. β' . 5.

Ἐνταῦθα, καθ' ἃ φαίνεται, γίνεται λόγος περὶ φιλοδοξοῦσιν ἐθνούς, περὶ τινος ἐπιδρομέως. Δύναται δὲ λίαν προσφυῶς νὰ ἐφαρμοσθῆ ἐπὶ καὶ τῶν ἐθνῶν τοῦ παρόντος καιροῦ, τὰ ὁποῖα διατρέχουσι τὸν κόσμον ὅπως ὑπαγάγωσι τὰ μικρότερα καὶ ἥτιον πεπολιτισμένα ἔθνη ὑπὸ τὴν διακυβέρνησιν καὶ προστασίαν των. Ἡ ἐνδεχόμενον ν' ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον τῆς Ἀνομίας, καὶ τὴν παγκόσμιον αὐτοῦ ἐπιρροήν, διὰ τῆς ὁποίας ἀντλεῖ τὰς μεγάλας αὐτοῦ προσόδους ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Ἐν οἰαδήποτε ὁμοῦ περιπτώσει τὸ νόημα τοῦ χωρίου εἶναι ὅτι ἡ πλεονεξία εἶναι ὡς ὁ θάνατος καθ' ὅσον οὐδέποτε φρονεῖ ὅτι ἔχει

ἀρκεία, ἡ δεκτικότητα ἢ χωρητικότητα αὐτῆς δὲν δύναται νὰ χορτασθῆ.

«**ΑΔΗΣ**» EN THi KAINHi DIAΘHKHi.

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ Ἑλληνικὴ λέξις **ἄδης** εἶναι ἀκριβῶς ἡ ταυτόσημος τῆς Ἑβραϊκῆς λέξεως **σχεόλ**. Ἔχομεν δὲ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον ἀπόδειξιν τούτου ἐκ τοῦ γεγονότος καθ' ὃ,τι οἱ Ἀπόστολοι, παραθέτοντες χωρία ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μεταφράζουσι τὴν λέξιν **σχεόλ** διὰ τῆς λέξεως **ἄδης**. Τὰ ἐπόμενα εἶναι πάντα τὰ χωρία τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰς τὰ ὁποίου ἡ λέξις **ἄδης** ἀπαντιᾶ:—

«Καὶ σὺ Καπερναοῦμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; Ἔως **ἄδου** [ἀφανείας, λήθης] καταβήσῃ».—Ματθ. ια'. 23.

Δὲν ἦτο βεβαίως ἀληθὲς ὅτι ἡ πόλις Καπερναοῦμ κατέβη εἰς αἰωνίους βασάνους, οὔτε ἦτο ἀληθὲς ὅτι κατέβη εἰς τάφρον, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν τῆς λέξεως ταύτης. Ἦν ὁμως ἀπολύτως ἀληθὲς ὅτι ἡ Καπερναοῦμ κατῆλθεν εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην, εἰς τὸν ὄλεθρον.

«Κἀγὼ δὲ σοὶ λέγω ὅτι σὺ εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἄδου [ἀφανείας, λήθης] οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.—Ματθ. ισι'. 18.

Ὁ Πέτρος εἶχε μόλις ὁμολογήσει περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ὅτι εἶναι ὁ Κεχρισμένος, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ Μεσσίας. Ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι ὁ ἰσχυρὸς βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὀλόκληρος ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς ζῶντες λίθοι, δεόν νὰ οἰκοδομηθῶσι, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα δεδομένον διὰ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ σωθῶμεν. Ὁ Κύριος ἡμῶν βεβαίως περὶ τοῦ Πέτρου ὅτι εἶναι εἰς ἐκ τῶν ζώντων αὐτῶν λίθων, ὁ δὲ Πέτρος λέγει (Α'. Πέτρ. β'. 5), ὅτι πάντες οἱ καθιερωμένοι πιστοὶ εἶναι ὁμοίως λίθοι ζῶντες ᾧκοδομημένοι ἐπὶ τοῦ μεγάλου θεμελίου λίθου, τοῦ Χριστοῦ; τοῦ Κεχρισμένου. Οἱ ζῶντες αὐτοὶ λίθοι οἰκοδομοῦνται εἰς κατοικητήριον Θεοῦ, διὰ τοῦ πνεύματος, ὅπως γείνωσιν ἔνδοξος ναὸς πρὸς ἐνοίκησιν αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου θέλει εὐλογῆσαι πάσας τὰς φυλάς τὴν γῆς. Μεθ' ὄλον δὲ τὸ γεγο-

νός διὸ ὁ Θεὸς ἀπεδέξατο τοὺς πιστοὺς ἐν Χριστῷ, καὶ θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς μέλη τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ ναοῦ, ἐπιτρέπει, ἐν-τούτοις, ὅπως ὁ θάνατος κατισχύη καὶ βασιλεύῃ ἤδη ἐπὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ διότι καὶ οὗτοι κατέρχονται εἰς τὸν θάνατον (τὴν ἀφάνειαν, τὴν ἐξαφάνισιν) κατὰ τὸ φαινόμενον ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἔχουσιν ὄθεν ἀνάγκην τῆς ἐνθαρρυντικῆς διαβεβαιώσεως τοῦ Κυρίου διὸ ὁ θάνατος δὲν θὰ ἰσχύσῃ κατ' αὐτῶν διὸ αἱ πύλαι τῆς ἀφανείας ἢ ἐξαφανίσεως δὲν θὰ παραμείνωσιν αἰωνίως κεκλεισμένοι διὸ ὡς αὐτὸς ἔθραυσε τοὺς μοχλοὺς τοῦ θανάτου καὶ ἐξῆλθεν, ἀναστὰς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Πατρὸς, τοιοῦτοιρῶς ἐπίσης ἢ Ἐκκλησία αὐτοῦ θέλει ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ θανάτου— ἀπὸ τῆς ἀφανείας καὶ λήθης, καὶ θὰ ἔχη μέρος εἰς τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, «τὴν πρώτην ἀνάστασιν». Οὐδεμία ἀμφιβολία διὸ ἡ διαβεβαίωσις αὕτη συμφωνεῖ τελείως πρὸς πάσας τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος Γραφικὰς μαρτυρίας, καὶ βεβαίως οἰαδήποτε ἄλλη ἐρμηνεία τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν δύναται νὰ προσδώσῃ τὴν ἐλαχίστην λογικὴν σημασίαν καὶ ν' νοίαν εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς.

«Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ Ἄδου [ἀφανείας, λήθης] καταβήσῃ». — Λουκ. 15.

Ἡ Καπερναοὺμ εἶχεν ὑπερυψωθῆ καὶ ἀξιωθῆ ὑψηλῶν καὶ ἐξόχων προνομίων, καθ' ὅσον εἶχεν ἐν ἑαυτῇ ἐπὶ τινα καιρὸν κάτοικον τὸν Κύριον ἡμῶν εἶχε τὸ προνόμιον νὰ ἀκούῃ τῶν διδασκαλιῶν αὐτοῦ, καὶ παρέστη μάρτυς πολλῶν ἐκ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ ἔργων. Τούτου δὲ, ἐν ὑπερβολικῷ σχήματι ἐκφράσεως, ἀποκαλεῖται ὑψωθῆς μέχρις οὐρανοῦ. Ἀλλὰ, συνεπεία τοῦ ὅτι ἀπέτυχε νὰ κάμῃ ὀρθὴν χρῆσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν προνομίων καὶ εὐκαιριῶν, ὁ Κύριος ἡμῶν διεκήρυξεν ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἠθέληεν ὑποστῆ ἀνάλογον κατάπτωσιν, ἀνατροπὴν καὶ θάνατον, ὡς πόλις, διὸ θέλει ριφθῆ εἰς ἀφάνειαν καὶ λήθην. Τούτου δὲ καὶ ἐγένετο.

«Καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ [ἀφανεία, λήθη] ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις». — Λουκ. ιστ'. 23.

Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον χωρίον τῆς Γραφῆς ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη νύξις ἡ δικαιολογοῦσα κατὰ τὸ φαινόμενον τὴν δοξασίαν περὶ ὑπάρξεως αἰσθητικῶν βασάνων ἢ εὐτυχίας ἐν τῷ **ἄδν**, **σιεόλ**. Ἐκ πρώτης δὲ ὄψεως φαίνεται ἀντιφάσκον εἰς τὴν δήλωσιν τῆς Γραφῆς ἣν εἶδομεν, καὶ καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει **πρᾶξις**, οὔτε γνῶσις, οὔτε λογισμὸς ἐν **σιεόλ** δύναται δὲ νὰ ἐννοηθῇ ἀπὸ μόνης τῆς ἀπόψεως **διδnl**. εἶναι παραβολή. Τὸ ἐδάφιον αὐτὸ πραγματευόμεθα ἐν ἰδιαιτέρῳ ἔργῳ, ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ σαφηνείᾳ (*) ἐκεῖ δὲ ἀποδεικνύεται διὸ ὁ πλούσιος, ὅστις μετέβη εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην, καὶ ἐν τούτοις ἐβασανίζετο, καίτοι διατελῶν ἐν λήθῃ, εἶναι τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος. Ὁ Ἰσραὴλ, ἀναμφιβόλως, μετέβη εἰς τὴν ἀφάνειαν, ὡς ἔθνος εἶναι νεκρὸς ὡς λαὸς ὄμως, διεσκορπισμένος μεταξὺ πάντων τῶν ἐθνῶν, ὁ Ἰσραὴλ ζῆ, καὶ ὑπέστη βασάνους ἀπὸ τῆς ἀπορρίψεως τοῦ Μεσσίου, καὶ θέλει ἐξακολουθῆ ὑφιστάμενος τοιαύτας μέχρι οὗ, πληρωθέντος τοῦ μέτρου τῶν θλίψεων αὐτοῦ, θὰ ἀποκατασταθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν θείαν εὐνοιαν, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς θείας διαθήκης. — Ρωμ. ια'. 26—29.

«Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς **Ἄδν** [ἀφάνειαν, λήθην]» — Πράξ. β'. 27.

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο ἐκ τῶν Ψαλμῶν εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ ὁποῖον ἠρχίσασμεν τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ὅπως ἐξακριβώσωμεν ἐὰν εἶναι ἡ ψυχὴ, ἢ ἀπλῶς τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον μεταβαίνει εἰς τὸν **ἄδν**, εἰς **σιεόλ**, εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ λήθην. Τὸ ἐδάφιον αὐτὸ ἐμφατικώτατα διδάσκει διὸ ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετέβη εἰς τὸν **ἄδν**, τὴν ἀφάνειαν, καὶ διὸ ἠλευθερώθη ἐκεῖθεν δι' ἀναστάσεως, τὰ συνεχόμενα πρὸς αὐτὸ ἐδάφια τοῦ κειμένου μαρτυροῦσιν διὸ καὶ τοῦ Δαβὶδ ἡ ψυχὴ ἐπίσης μετέβη εἰς **σιεόλ**, ἀλλ' διὸ δὲν ἠλευθερώθη εἰσέτι ἐκ **σιεόλ** — οὐδὲ δύναται νὰ ἠλευθερωθῇ ἐκεῖθεν, κατὰ τὴν θείαν διάταξιν μέχρι οὗ ἔλευ-

(*) «Τὶ διδάσκουσιν αἱ Γραφαὶ περὶ "Ἄδου". Ἀποστέλλεται ταχυδρομικῶς ὑπὸ τοῦ Γραφείου Χαραυγῆς Χιλιετηρίδος, 2, ὁδὸς Φραγκιαδῶν, ἀριθ. 2, εἰς Πειραιᾶ, ἀντὶ λεπτῶν 50.

θερωθῆ πρώτην πᾶσα ἡ Ἐκκλησία, ἥτις εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ μέχρις οὗ ἡ πρώτη ἀνάστασις συμπληρωθῆ. — Ὅρα ἐδάφια 29-34. Ἐβρ. ια'. 32, 39, 40.

«Ὁ Δαβίδ, προιδὼν, ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς Ἄδην [ἀφάνειαν λήθην]». — Πράξ. β'. 31.

Ἡ θεικὴ αὕτη δήλωσις εἶναι ἐπὶ πλέον ἐπιβεβαίωσις τοῦ ὅ,τι εἶδομεν ἀνωτέρω.

«Ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος; Ποῦ σου, ἄδη (Κριτικ. Ἐκδοσ. θάνατε) τὸ νῖκος». — Α'. Κορθ. ιε'. 55.

Ὁ Απόστολος παραθέτει τὴν ἀνωτέρω περικοπὴν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ ἐπιχειρήματός του ὅτι ἡ μόνη περὶ τῶν νεκρῶν ἐλπίς ἔγκειται ἐν τῇ ἀναστάσει — οὐχὶ τῇ ἀναστάσει τοῦ σώματος, διότι σαφῶς ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ταφὲν σῶμα δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ θὰ ἀναστηθῆ. (Ἴδε ἐδάφ. 37, 38); ἡ περὶ ἀναστάσεως ἐλπίς ἀφορᾷ τὴν ψυχὴν, τὴν ὄντότητα αὐτὴν, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὁποῖον εἶδος σῶμα ὁ Θεὸς θὰ εὐδοκήσῃ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν. Διότι δὲν λέγει, «εἰ τὰ σώματα ἡμῶν οὐκ ἐγείρονται... ματαία ἢ πίστις ὑμῶν», ἀλλὰ «εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται... ματαία ἢ πίστις ὑμῶν, ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο» (Ἐδάφ. 16—18). Ὅ,τι μέλλει νὰ ἐγερωθῆ καὶ ἀναστηθῆ εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἐκοιμήθη, καὶ οὐχὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφθάρη.

«Ἐγὼ εἶμι ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἶμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἄδου [ἀφανείας, λήθης]». — Απόκλ. α'. 18.

Οἱ λόγοι τοῦ χωρίου τούτου παρέχονται ὡς ἐνθάρρυνσις εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ συνεπῶς ὁ ἄδης ἐνταῦθα ὠρισμένως δὲν δύναται νὰ ἐννοῆ τόπον βασάνων. Διότι, ὁποῖα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἔμφασις τῆς τοιαύτης ἐκφράσεως; Οἱ λόγοι οὗτοι δηλοῦσιν ὅτι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ μεταβαίνουσι εἰς τὸν Ἄδην, (τὴν ἀφάνειαν), οἰοιδήποτε ἄλλοι καὶ ἂν μεταβαίνωσιν ἐκεῖ, καὶ ὅτι ἡ ἐλπίς τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, κατερχομένων εἰς τὸν ἄδην (τὴν ἀφάνειαν, τὴν

λήθην), εἶναι δι, ἐν τῷ ὠρισμένῳ αὐτοῦ καιρῷ ὁ μέγας αὐτῶν Λυτρωτῆς θέλει ἀνοίξει τὸ εἰκονικὸν αὐτὸ δεσμοτήριον τοῦ θανάτου, καὶ ἐξαγάγη τοὺς δεσμίους ἐκ τοῦ τάφου, ἐκ **σχεδῶ**, τοῦ ἄδου, τῆς ἀφανείας καὶ λήθης. Αὕτη εἶναι ἡ σημασία τῶν ἀνωτέρω λόγων, δι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχει τὰ κλειδιά, τοῦτέστι τὴν ἐξουσίαν, τὴν δύναμιν — δι αὐτὸς δύναται νὰ ἀνοίξη καὶ αὐτὸς νὰ κλείσῃ δι εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία.

Ὁ Κύριος ἡμῶν, κηρύτιων κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἔλευσιν, ἀνέφερε τὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαίου, ἧς λέγει δι θέλει ἀνοίξει τὸ δεσμοτήριον καὶ δώσει ἐλευθερίαν εἰς τοὺς δεσμίους, καὶ διεκήρυξεν δι ἐν τούτῳ ἔγκειται τὸ Εὐαγγέλιον. (Ἡσα. ξα'. 1. Λουκ. δ'. 18). Διότι τοῦτο εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀνασιτάσεως, αἱ χαροποὶ ἀγγελίαι τῆς ἀπελευθερώσεως πάντων τῶν δεσμίων ἀπὸ τῆς ἀφανείας τοῦ θανάτου, ἀπὸ τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας τοῦ Ἐχθροῦ, «τοῦ ἔχοντος τὸ κράτος τοῦ θανάτου, τοῦτέστι τοῦ Διαβόλου». Πόσον μεστὰ ἐννοίας τυγχάνουσι τὰ Γραφικὰ αὐτὰ χωρία, ἀπὸ τῆς ὀρθῆς αὐτῶν ἀπόψεως ἐξεταζόμενα, πόσον δὲ παράλογα καὶ συγκεχυμένα παρίστανται ἀπὸ οἰασδήποτε ἄλλης ἀπόψεως λαμβανόμενα, ἐξαιρέσει μόνον διαν ἡ ἄγνοια καὶ ἀμάθεια εἶναι τόσον παχυλὴ ὥστε νὰ καλύπτῃ καὶ ἀποκρύπτῃ τὸ ἀσυνεπὲς καὶ ἀσυμβίβαστον αὐτῶν.

«Καὶ ὁ καθημένος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς». — Απόκλ. στ'. 8.

Θὰ ἀπητεῖτο ἐκτάκτως ἰσχυρὰ φαντασία ὅπως συμβίβασῃ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὴν κοινῶς πρεσβευομένην δοξασίαν δι ὁ Ἄδης εἶναι τόπος βασάνων, τοιοῦτου ἀπείρου μεγέθους, ὥστε νὰ δύνηται νὰ περιλάβῃ καὶ βασανίζῃ ἐν ἑαυτῷ τὰς πενήτηκοντα χιλιάδας ἑκατομμύρια τοῦ γῆϊνου πληθυσμοῦ. Οὐδὲ θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην λογικὴν συνέπειαν τῆς χρησιμοποίησεως συμβόλου ἀντιπροσωπεύοντος τοιοῦτόν τινα τόπον βασάνων καὶ καθημένου ἐπὶ

ἵππου. Τὸ ἔλλογον ὁμῶς τῶν συμβόλων τοῦ θανάτου καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ θανάτου, τοῦ δλέθρου, τοῦ ἀφανισμοῦ, τῆς ἀδυναισθησίας, διερχομένων ἀγερώχως ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παρασυρόντων μεγάλας ποσότητας ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, εἶναι ἐντελῶς λογικὸν καὶ εὐσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων. Ἀρκούμεθα μόνον ὅπως ἀπλῶς καὶ μόνον καταδείξωμεν τὴν λογικότητα τῶν συμβολισμῶν, χωρὶς νὰ δώσωμεν οἰανδήποτε ἐρμηνείαν περὶ τῆς ἐννοίας αὐτῶν.

« Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης [ἀφάνεια, λήθη] ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ». — Ἀπόκλ. κ'. 13.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐν τῇ Ἐδὲμ δοκιμασίας, ἡ θανατικὴ καταδίκη διῆλθεν ἐπὶ πάντων ἀνθρώπων. Πιθανῶς πενήκοντα χιλιάδες ἑκατομμύρια κατῆλθον ἤδη εἰς σιεόλ, εἰς τὸν ἄδην, τὴν ἀφάνειαν ἑκατοντάδες δὲ ἑκατομμυρίων, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς καλοῦμεν ζῶντας, δὲν εἶναι καὶ πράγματι ζῶντες, κατὰ τὴν ἀληθῆ τῆς λέξεως ἐννοίαν ἀλλὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἐξ αὐτῶν εἰσι νεκροί, ὑπὸ τὴν λειτουργίαν ἢ ἐνέργειαν τῆς θανατικῆς καταδίκης. Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἐπὶ Γολγοθᾶ πληρωθείσης μεγάλης ἀπολυτρωτικῆς ἀξίας, εὐκαιρία πρὸς νέαν δοκιμασίαν μέλλει νὰ χορηγηθῆ εἰς ἕκαστον μέλος τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, μόνον δὲ μικρά τις μειοψηφία εὐνοεῖται διὰ τοιαύτης εὐκαιρίας καὶ δοκιμασίας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, τὸν ὠρισμένον διὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ περισυλλογὴν τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο δὲ σημαίνει τὴν ἀναστολὴν τῆς ἀρχικῆς θανατικῆς καταδίκης, καὶ τὴν ἐπαναφορὰν σύμπαντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὸ συνθήκας καὶ ὄρους κρίσεως ἢ δοκιμασίας δι' αἰωνίαν ζωὴν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἔργων, τῆς ὑπακοῆς ἢ παρακοῆς. Τὸ ἀνωτέρω δὲ Γραφικὸν χωρίον δεικνύει ἡμῖν ὅτι, ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ, οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς νεκροὺς (τοὺς ὑπὸ καταδίκην θανάτου διατελοῦντας, καὶ οἵτινες δὲν κατῆλθον εἰσέτι εἰς τὸν τάφον) θέλει χορηγηθῆ πλήρης δοκιμασία ἢ κρίσις, ὅπως ἀποφασίσωσιν οὕτω περὶ τῆς ἀξιότητος ἢ ἀναξιότητος αὐτῶν περὶ αἰωνίου ζωῆς, ἀλλ' ἐπίσης πάντες οἱ κατελθόντες εἰς σιεόλ, εἰς τὸν ἄδην

τὴν ἀφάνειαν καὶ λίθων, θέλουσιν ἐξέλθει ἐκ τῆς ἀναισθητικῆς αὐτῶν καταστάσεως, ἐκ τοῦ ὕπνου τοῦ θανάτου, ὅπως κριθῶσιν. Ἡ σκηνὴ δὲ τῆς κρίσεως ταύτης ἔχει τὴν θέσιν αὐτῆς κατὰ τὸν χιλιετῆ αἰῶνα, ὅστις εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως» διὰ τὸν κόσμον, ὡς ὁ παρὼν αἰὼν τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

«Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης [ἀφάνεια] ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς—οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν». — Απόκλ. κ'. 14.

Εἰς μεγάλην βεβαίως σύγχυσιν ἀνάγκη νὰ περιέλθωσι πάντες, οἵτινες ἤθελον ἀποπειραθῆ νὰ ἐρμηνεύσωσι τὸν ἄδην ὡς σημαίνοντα τόπον αἰωνίων βασάνων, διὰ τὴν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν των τὸ χωρίον αὐτὸ τῆς Γραφῆς. Πόσον ὁμως λογικὸν καὶ πλήρες ἀρμονίας τυγχάνει τοῦτο ἀπὸ ὁρθῆς ἀπόψεως θεωρούμενον; Ἡ λίμνη τοῦ πυρὸς (ἡ Γέεννα) παριστᾷ τὸν τέλειον ὄλεθρον, τὸν δεύτερον Θάνατον, ὅστις θέλει παντελῶς ἐξολοθρεύσει πάντα τὰ φαῦλα καὶ ἁμαρτωλά. Ὁ «θάνατος» δὲ καὶ ὁ ἄδης, ἅτινα εἰκονίζονται ἐνταῦθα ὡς ἐξολοθρευόμενα ἐν τῷ Δευτέρῳ Θανάτῳ, εἶναι τὰ ἴδια πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνωτέρω περιεγράψαμεν ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον 13ον ἐδάφιον. Ἡ παρούσα κατάστασις τῆς κατακρίσεως, ἣς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, ὀνομάζεται «θάνατος καὶ ἄδης — ἡ ἐν θανάτῳ κατάστασις τῶν ἤδη καλουμένων ζώντων, καὶ ἡ ἐν ἀφανείᾳ καὶ λήθῃ κατάστασις τῶν ἐντελῶς νεκρῶν».

Καθὼς δὲ τὸ 13ον ἐδάφιον διακηρύττει ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν ἐξαχθῆ ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἧτῶν τοιούτων ὄρων πρὸς δοκιμασίαν, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ παρὸν χωρίον διακηρύττει ὅτι ὁ Ἀδαμαῖος θάνατος, καὶ ὁ ἐν ἀφανείᾳ καὶ λήθῃ ὕπνος, ὁ ἐπακολουθῶν αὐτὸν, δὲν θέλουσιν ὑπάρξει πλέον μετὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα ἐξηγεῖ δὲ τὸ διατί **δηλ.** διότι θέλουσιν καταποθῆ ὑπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ Δευτέρου Θανάτου. Ἐν τῷ μέλλοντι δὲ οὐδεὶς θέλει ἀποθνήσκει συνεπείᾳ τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ: αὕτη δὲν θέλει λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν ὡς παράγων ἐν τῇ δοκιμασίᾳ τοῦ μέλλοντος. Ὁ μόνος θάνατος ἀπὸ τοῦ χρόνου

ἐκείνου καὶ ἐφεξῆς θέλει εἶσθαι ὁ Δεύτερος Θάνατος, ὁ ὁποῖος θέλει ἐφαρμόζεσθαι εἰς τὸν ἁμαρτωλόν, ὅστις θέλει ἐργάζεσθαι τὴν ἁμαρτίαν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς ἢ τὰ τέκνα. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὁ θνήσκων θέλει θνήσκει διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἁμαρτίαν. « Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτήσασα, αὐτὴ θέλει ἀποθνήσκει ». Καίτοι δ' οὗτοι θὰ ἔχωσιν ἀδυναμίας τῆς Ἀδαμιαίας φύσεως, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδέποτε θὰ ἀναρρώσωσιν ἐὰν ἀποφεύγωσι γὰ κάμωσι χρῆσιν τῶν μέσων καὶ εὐκαιριῶν τὰς ὁποίας θέλει ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν ὁ Μεσίτης τῆς Νέας Συνθήκης ἢ Διαθήκης, κατὰ τὴν Χιλιετηρίδα, ἐντούτοις, ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν διαθήκην, αἱ κληρονομικαὶ αὐταὶ ἀδυναμίαι δὲν θὰ καταλογοισθῶσι τότε εἰς αὐτοὺς τελείως, ἐπειδὴ αὐταὶ ἔχουσιν ἀντισταθμισθῆ διὰ τῆς θυσίας τῶν Λυτρωτοῦ των. Τούτου ἕνεκα, ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ ἐφεξῆς, τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ἡ πλήρης αὕτη εὐκαιρία τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος θέλει προσφερθῆ εἰς ἕκαστον ἄτομον, καίτοι αἱ Ἀδαμιαῖαι ἀδυναμίαι καὶ ἀτέλειαι θέλουσιν εἶσθαι εἰσέτι ἐπ' αὐτῶν, ὁ θάνατος αὐτῶν δὲν θέλει λογίζεσθαι ὡς ἀποτελῶν μέρος τοῦ Ἀδαμιαίου θανάτου, ἀλλ' ὡς ὢν μέρος τοῦ Δευτέρου Θάνατου. Καθότι ἡ ἀποτυχία αὐτῶν ὅπως προοδεύσωσι θέλει εἶσθαι ἀποτελέσμα τῆς ἰδίας αὐτῶν ἰδιογνωμοσύνης καὶ πείσματος, καὶ οὐχὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, οὐδὲ τῆς παρ' αὐτῶν κληρονομίας τῶν ἀδυναμιῶν ταύτης.

Ἐξητιάσαμεν ἤδη πάντα τὰ χωρία τῶν Γραφῶν, ἐν οἷς αἱ λέξεις **σχεδὸν** καὶ **ἄδης** ἀπαντῶσι, καὶ ἐξηκριβώσαμεν ὅτι εἶναι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖναι αἵτινες ἐν τῷ θανάτῳ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν, καὶ ὅτι αὕτη εἶναι κατάστασις, ἢ τρόπος, ἢ ὄρος, καὶ οὐχὶ τόπος καίτοι ἐνίοτε ἡ τοιαύτη κατάστασις ἀναφέρεται εἰκονικῶς καὶ μεταφορικῶς ὡς τόπος, ὡς δεσμωτήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου πάντες οἱ δέσμοι θέλουσιν ἐξέλθει κατὰ τὴν προίαν τῆς ἀνασιτάσεως. Εὐρομεν δὲ ὅτι οὗτος περιγράφεται εἰκονικῶς ὡς κατάστασις σκοτίους καὶ σιωπῆς σαφῶς δὲ καὶ ἀπεριφράστως εὐρομεν δηλούμενον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, ἐν τῷ Ἄδῃ, οὔτε γνῶσις, οὔτε λογισμὸς, οὔτε σοφία, οὔτε πρᾶξις, οὔτε ἀραὶ ἢ βλασφημίαι, οὔτε αἶνοι πρὸς τὸν Θεὸν ἐκ μέ-

ρους ἐκείνων, οἵτινες εἰσέρχονται εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῆς ἀφανείας καὶ λήθης. Ἡ μόνη αὐτῶν ἐλπίς εἶναι ὅτι ὁ Κύριος, — ἀπολυτρώσας τὰς ψυχὰς (ὑπάρξεις) αὐτῶν ἀπὸ τοῦ θλέθρου διὰ τῆς θυσίας τῆς ἰδίας αὐτοῦ ψυχῆς, θέλει ἐλευθερώσει αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ, θέλει μετακαλέσει αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀφανείας καὶ λήθης, μετὰ τοιούτων δὲ σωμάτων, ὅποια Αὐτὸς ἤθελεν εὐαρεσθηθῆναι δώσῃ εἰς αὐτοὺς, καὶ ὑπὸ ἀσυγκρίτως εὐνοικωτέρας συνθήκας καὶ περιστάσεις ἢ αἱ παροῦσαι, ὅποτιαν ἢ ὀργὴ αὐτοῦ, ἢ ἀρὰ, θὰ ἔχη παρέλθῃ καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος τῆς εὐλογίας καὶ μακαριότητος θὰ ἔχη πλέον εἰσαχθῆ εἰς τὸν κόσμον.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ μᾶς ἐκπλήσῃ τὸ ὅ,τι οἱ μεταφρασταὶ τῶν Γραφῶν καὶ πλεῖστοι ἐρμηνευταί, διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἐπιρριαν πεπλανημένων δοξασιῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν χρόνον καὶ τόπον τῆς ἀμοιβῆς αὐτοῦ ἢ τιμωρίας, καὶ παρανοήσαντες τὰ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ κατὰ τὸ μεταξὺ ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα, μετέφρασαν καὶ ἐσχολίασαν χωρία τινὰ τῶν Γραφῶν, συμφῶνως πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν παρανοήσεις, καὶ τὰ ὅποια χρησιμεύουσι, μέχρι βαθμοῦ τινος λίθοι προσκόμματος εἰς τοὺς ἐκζητοῦντας τὴν ἀλήθειαν. Ἐπιβάλλεται ὅθεν ὅπως τινὲς τῶν λίθων αὐτῶν τοῦ προσκόμματος ἐξετασθῶσι καὶ ἀφαιρεθῶσιν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν πρέπει νὰ διακόψωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξέτασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ζητήματος, ταῦτα ἀφίνονται πρὸς ἐξέτασιν μετὰ καὶ ἄλλων δημοφιλῶν παρανοήσεων Γραφικῶν χωρίων, διὰ τὸν ἐπόμενον ΣΤ'. τόμον τῆς σειρᾶς τῆς ΧΑΡΑΥΓΗΣ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΟΣ.